

Příčestí přítomné, příčestí minulé a jeho využití v perfektu

- Příčestí přítomné i minulé patří spolu s infinitivem mezi neurčité slovesné tvary

Tvoření a využití:

1. Příčestí přítomné:

- tvoříme z infinitivu přidáním přípony **-d**: weinen-**d** (plačíc)
- toto příčestí má činný význam a vyjadřuje děj, který probíhá paralelně s dějem vyjádřeným přísudkem slovesa, bez ohledu na to, zda se jedná o přítomnost, minulost, či budoucnost. Tento gramatický tvar je charakteristický pro literární a odborný styl.

Využití:

a) Doplněk (rozvíjející větný člen): příčestí se neskloňuje

*Er sitzt **lesend** am Fenster.*

*Sie saß dort **schweigend**.*

b) Přívlástek (větný člen, který rozvíjí nejčastěji podst. jméno, ale i zájmeno, či zpodstatnělé přídavné jméno a pod.): příčestí se skloňuje

*Eine **arbeitende** Frau.*

*Ein **singendes** Mädchen.*

2. Příčestí minulé:

- tvoříme podle toho, zda je jedná o pravidelné, nepravidelné, či smíšené sloveso:

Pravidelná slovesa:

(ge) + slovesný základ + **-(e)t**: leben: ge+leb+t - gelebt

-e vsouváme za předpokladu, že slovesný kmen končí na -t nebo -d: antworten – **geantwortet**

Nepravidelná slovesa:

(ge) + slovesný základ + **-en**: fahren: ge+fahr+en - gefahren

- u silných sloves dochází často i k změně kmenové samohlásky: sprechen - gesprochen

Smíšená slovesa:

- tvoříme pomocí předpony **ge-**, příponou **-t** a **změnou kmenové samohlásky**:

rennen – gerannt, brennen – gebrannt, nennen – genannt apod.

- podobný princip platí i pro tvoření příčestí u způsobových sloves:

Dürfen – gedurft, können – gekonnt, mögen – gemocht, müssen – gemusst, wissen – gewusst,

ALE sollen – gesollt, wollen – gewollt.

Pomocná slovesa:

haben – gehabt – pravidelně; sein – gewesen, werden – geworden - nepravidelně

- má zpravidla **trpný význam** – *die abgelegte Prüfung* – složená zkouška/ zkouška, která byla složena. Některá příčestí tvořena od sloves, které tvoří perfektum pomocí pomocného slovesa *sein* mají ale **význam činný** – *die zurückgekommenen Gäste* – hosté, kteří se vrátili.

Předpona ge-:

Nestojí:

- u sloves s neodlučitelnou předponou be-, ge-, emp-, ent-, er-, ver-, zer-: *bekommen, erzählt.*

- u sloves s dvěma předponami: *ausverkauft*

- u sloves končících na -ieren: *studiert*

Stojí:

- mezi odlučitelnou předponou a slovesným základem: *zumachen - zugemacht*

Využití:

a) **Přívlastek:** skloňuje se jako běžné přídavné jméno

Das zugemachte Fenster

Das verletzte Tier

b) **Doplněk:** neskloňuje se

Das Kind ging gekränkt nach Hause. (kränken – urazit)

c) **Výzva:** Aufgepasst!

d) **Tvoření složených slovesných tvarů:** perfektum – složený minulý čas, plusquamperfektum, futurum II.

Zpodstatnělá přičestí:

- od přičestí přítomného: *reisen – der/die Reisende*

- od přičestí minulého: *finden – gefunden – das Gefundene*

- skloňování jako u běžných podstatných jmen.

Perfektum

- složený minulý čas, který se skládá z - vyjadřuje:

a) běžnou formu konverzace – to co se odehrálo minulosti: *Was hast du gestern gemacht?*

b) ve spojení s příslovci **jetzt, gerade, eben, soeben** děj, který se odehrál **bezprostředně** před přítomností: *Ich bin gerade gekommen.*

c) děj, který je v přítomnosti ukončen a jehož následky do přítomnosti zasahují: *Heute Abend hat es geregnet.*

d) **předčasnost** jednoho děje k ději přítomnému: *Ich schreibe dir, weil ich deine Nachricht bekommen habe.*

Tvoření:

- určitý tvar pomocného slovesa **haben/sein** a **přičestí minulé:**

Einkaufen:

Ich habe eingekauft

Wir haben eingekauft

Du hast eingekauft

Ihr habt eingekauft

Er/sie/es hat eingekauft

Sie/sie haben eingekauft

- přičestí stojí jako součást přísudku na konci oznamovací věty a tvoří s pomocným slovesem tzv. rámcovou konstrukci: *Ich habe schon alles gekauft.*

- použití pomocného slovesa **haben:**

- U sloves, která mohou mít bezpředložkový předmět ve 4. pádě: *Er hat uns eine Geschichte erzählt.*
- Zvratná slovesa: *Wir haben uns auf die Vorstellung gefreut.*
- Způsobová slovesa a sloveso *wissen*: *Ich habe es wirklich nicht gewollt.* **POZOR:** pokud se ve větě vyskytne způsobové sloveso spolu s plnovýznamovým slovesem, je způsobové sloveso v infinitivu – je to tzv. vazba dvou infinitivů: *Hat sie dich besucht? Nein, sie hat leider nicht kommen können.*
- Neosobní slovesa: *Es hat geregnet.*

- použití pomocného slovesa **sein:**

- Slovesa označující pohyb, nebo změnu stavu, která nemají bezpředložkový předmět ve 4. pádě: *Wir sind gewandert. Karl ist ins Kino gegangen. Ich bin im Theater eingeschlafen.*
- Sloveso *sein*: *Sie sind angenehm gewesen.*
- Sloveso *bleiben*: *Warum bist du zu Hause geblieben?*